

30 Nisan 2019

Türkiye: Barış Akademisyeni Zübeyde Füsun Üstel Hapishaneye Giriyor

Ocak 2016 tarihinde yayınlanan ve ülkenin güneydoğusundaki ağırlıklı olarak Kürt nüfuslu şehirlerde gerçekleşen çatışmaların barışçıl yollarla çözülmesi çağrısında bulunan “Bu Suça Ortak Olmayacağız” başlıklı akademisyen bildirisinin imzacıları arasında yer alan Prof. Dr. **Zübeyde Füsun Üstel**, hakkında verilen 1 yıl 3 ay hapis cezasının İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 3. Ceza Dairesi tarafından onanması üzerine cezaevine giriyor.

Zübeyde Füsun Üstel Türkiye’de siyaset bilimi alanında tanınan akademisyenlerden birisi olup yakın zamanda Galatasaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi bölümünden emekli oldu. Zübeyde Füsun Üstel, akademik çalışmalarının yanı sıra uzun süre, başta Yurttaşlık Derneği ve Tarih Vakfı olmak üzere birçok sivil toplum kuruluşunda çalıştı.

Barış İçin Akademisyenler, 2016 Ocak ayında yayınladıkları “**Bu suça ortak olmayacağız!**” bildirisinde (“Barış bildirisi” olarak da anılmaktadır), Türkiye hükümetinin ülkenin güneydoğusundaki ağırlıklı olarak Kürt nüfuslu şehirlerde düzenlenen güvenlik operasyonları sırasında işlenen insan hakkı ihlallerine ve bunların sivil nüfus üzerindeki yıkıcı etkilerine dikkat çekerek bu uygulamaları kınamış ve çatışmanın barışçıl yöntemlerle çözülmesi yönünde çağrıda bulunmuştu. Bahsi geçen bildirgeyi toplamda 2212 akademisyen imzaladı ve o tarihten beri akademisyenler yargısal taciz ve karalama kampanyası dahil birçok [hak ihlaline maruz kalıyor](#).

4 Nisan 2019 tarihinde, İstanbul 32. Ağır Ceza Mahkemesi, “Bu suça ortak olmayacağız!” bildirisini imzalamak suretiyle “terör örgütü propagandası yapmak” suçundan Prof. Zübeyde Füsun Üstel’e 1 yıl 3 ay hapis cezası verilmesine hükmetti. Duruşma sırasında, ceza usul hükümleri gereği, Zübeyde Füsun Üstel’e, şayet mahkeme karar aşamasında takdir ederse, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına rıza gösterip göstermeyeceği soruldu. Zübeyde Füsun Üstel, kararı üst mahkemeye taşıyabilmek ve barış talebinin suç teşkil etmeyeceğini üst mahkemelerde de savunabilmek adına hükmün açıklanmasının geri bırakılmasını kabul etmedi.

Türk Ceza Kanununun 231inci maddesi uyarınca, “hükmün açıklanmasının geri bırakılması”, beş yıllık denetim süresinde sanığın kasten suç işlenmemesi koşuluyla, hükmün sanık hakkında hukukî hiçbir sonuç doğurmayacağı ve dolayısıyla adli sicile işlenmeyeceği anlamına geliyor. Bu durum Barış için Akademisyenler dosyalarında özel bir önem arz ediyor, zira bu cezaların adli sicile işlenmesi, akademisyenlerin memuriyetlerinin sona ereceği ve dolayısıyla Türkiye’deki üniversitelerde öğretim görevlisi olarak çalışmaya devam edemeyecekleri anlamına geliyor. Ancak hükmün açıklanmasının geri bırakılması halinde, hüküm hiçbir hukuki sonuç doğurmayacağı için, kişi kendisi hakkındaki hükmü temyiz etme hakkını da kaybetmiş oluyor. Bu sebeple şimdiye kadar Zübeyde Füsun Üstel gibi kimi akademisyenler kendileri hakkında verilen hükmü üst mahkemelere taşıyabilmek adına, memuriyetlerinin düşmesi ihtimalini göze alarak hükmün açıklanmasının geri bırakılmasını reddetti.

Bununla birlikte, İstanbul 32. Ağır Ceza Mahkemesi, dava süresince yeterince pişmanlık göstermediği gerekçesiyle, Zübeyde Fusun Üstel'e verilen cezanın da ertelenmemesine hükmetti. 25 Şubat 2019 tarihinde, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 3. Ceza Dairesi Zübeyde Fusun Üstel hakkında verilen ertelemesiz 1 yıl 3 aylık hapis cezasını onadı ve böylece karar kesinleşmiş oldu. 30 Nisan 2019 tarihinde, Zübeyde Fusun Üstel'e, on gün içinde cezasının infazı için teslim olması gerektiğini belirten tebligat ulaştı.

Zübeyde Fusun Üstel ile ilgili verilen onama kararı, şu ana kadar Barış için Akademisyenler davalarıyla ilgili bir İstinaf Mahkemesi tarafından karara bağlanarak kesinleşen ilk dosya. Bu nedenle de bu kararın, istinafta bekleyen benzer nitelikteki Barış için Akademisyenler dosyaları için emsal oluşturması ihtimali yüksek.

2016'dan beri, barış çağrısı yaptıkları için Zübeyde Fusun Üstel ile birlikte birçok akademisyen bugüne kadar çeşitli hak ihlaline maruz kaldı. 30 Nisan 2019 itibariyle, barış bildirgesine imza attığı için çalıştığı üniversitedeki işini kaybeden akademisyen sayısı beşyüzkırkdokuz. Bu akademisyenlerden bir bölümü istifaya ya da emekliliğe zorlandı. Dörtüüzaltı akademisyen ise Kanun Hükmünde Kararnameler yoluyla kamu görevinden ihraç edilmek suretiyle işini kaybetti. Yüzlerce akademisyenin pasaportu iptal edildi ya da pasaportlarına el konuldu. Çoğu sözlü ve fiziksel tehditlere maruz kaldı ve Türkiye'de iş bulmaları çeşitli şekillerde engellendi. Bu süre içinde yetmişe yakın akademisyen gözaltına alındı, imzacıların maruz kaldığı hak ihlallerine dikkat çekmek için basın açıklaması yapan dört akademisyen tutuklanarak iki ayı aşkın süre cezaevinde tutuldu.

Bugün itibariyle barış bildirgesine imza attıkları için yargısal tacize maruz kalan akademisyenlerin sayısı altıyüzdoksanbir. Halihazırda yüzseksenbeş akademisyen ise "terör örgütü propagandası" yapmak suçundan yargılanarak ceza almış durumda. Bu akademisyenden yüzkırkdokuzu hakkında verilen hükümlerin açıklanması geri bırakıldı. Geriye kalan otuzaltı akademisyenin ceza hükümleri açıklandı, ancak sadece dördünün cezaları ertelendi. Beşyüzaltı akademisyen ile ilgili hukuki süreç ise hala devam ediyor.

Front Line Defenders, Barış için Akademisyenler'e yönelik devam eden yargısal tacizi kınamakta, Zübeyde Fusun Üstel hakkında kesinleşen ceza hükmünden ve kendisine yöneltilen suçlamalardan büyük endişe duymakta ve bunların yalnızca kendisinin meşru ve barışçıl bir şekilde yürüttüğü insan hakları faaliyetlerine ilişkin olduğuna inanmaktadır.

Front Line Defenders Türkiye'deki otoritelere;

1. Zübeyde Fusun Üstel hakkındaki suçlamaların derhal düşürülmesi ve koşulsuz olarak serbest bırakılması,
2. Zübeyde Fusun Üstel'in, fiziksel ve psikolojik bütünlüğünün ve güvenliğinin korunması için gerekli bütün önlemlerin alınması,
3. "[Bu suça ortak olmayacağız!](#)" bildirinin imzacılarına ve akademisyenlere yönelik her türlü baskı, taciz ve sindirme eylemlerine derhal son verilmesi,

4. Türkiye'deki tüm insan hakları savunucularının meşru insan hakları faaliyetlerini misilleme korkusu olmaksızın ve herhangi bir kısıtlamaya maruz bırakılmadan yürütebilmelerinin garanti altına alınması çağrısında bulunmaktadır.